

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXX. De Vestium luxu & inverecundia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

pites adtos in infernum. Non alio tempore facilius canes à ferarum aberrant vestigiis, quàm verno, quando florum varietas & multitudo vehementes undique spargit odores, ut ferarum odor jam naribus percipi non possit. Quod ergo operæ pretium faceret, qui, ut modico temporis spatio

se recreet, penis se obnoxium redderet sempiternis? *O quam miseranda conditio, teste S. Augustino, ubi cito preterit, quod deletur, & sine fine manet, quod cruciat!* Precor benignissimum Deum, ut vobis det sapere in tempore, ne prius contingat experiri illas calamitates, quàm credere.

DISCURSUS XXX.

De Vestium luxu & inverecondia.

I. **N**illum unquam existimo fuisse vulneratum tam dementem, ut pervicaciter vellet plagas suas, sedâ sanie manantes, feris & auro pictis fasciis obligare; quin ex ipsis hisce fasciis ostentatis, gloriam captare. Aliam tamen non absimilem dementiam videmus indies à nonnullis exerceri, nec tamen esse, qui admiretur. Quid sunt quæso, vestes, quibus nos amicum? Non aliud sunt, quàm fasciæ, quæ alligant vulnera fœdissima, quæ peccatum inflixit. Quamdiu peccatum ignoravit homo, tamdiu vestibus opus non habuit; perinde ac obligari non debet, qui sine vulnere sanus est ac incolumis. Sic suus cuilibet candor ac integritas vestis loco in Paradiso fuisset, ut suâ Sol luce in cælo vestitur. Tota proin se operiendi necessitas ex culpa nata est: eum enim in finem primam sibi vestem homo injecit, ut velaret pudorem, qui

vivi instar sanguinis multus è plaga illa lethifera promanabat. Et cum hoc non sit, spectate tamen delirantem Mundi. Pro eo, quodd vestium suarum illum pudeat, illis se jactat: & pro eo, quodd oculat vulnerum suorum fascias, eas superbe ostentat. Facere proin non possum, quin dicam tandem, quod sentio de ejusmodi stultitia: quamquam enim hæc mea loquendi confidentia apud alios parùm profecturus sum, mihi tamen illa utilitatis aliquid afferet. Si nemo corrigit, quod hæc in re à tam multis peccatur, ego saltem illud implebo: ad quod non tacitum Conscientia murrat identidem extimulat.

II. Quid autem vos mihi propositum arbitramini? An ut omnem vestium ornatum ac elegantiam, femininarum maxime, dissuadeam? Hoc si spectarem, non solum non moderatè, sed ne piè quidem me gererem. Cum enim Apostolus feminis permiserit, elegantes gestare vestes, quis tam ja-

P. SÉGNER
Homo Christianus
NIVY

humanus erit & rigidus, ut omni illis ornatu interdicitur velit? Id igitur, quod ego spectro hac mea dissertatione, est, ne quis extra limites vagetur ab ipso praefixis Apostolo, qui in hoc ornatu vestium geminam attendi conditionem voluit: verecundiam inquam, & sobrietatem: Verba Apostoli sunt, *Similiter & mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se.* Tunc autem extra hos limites itur, cum prudentum virorum iudicio vestium apparatus ac pretium multum excedit conditionem & opes ejus, qui, vel quae iis superbit: eaque ratione contra sobrietatem peccatur: aut cum decencia violatur & honestas, quae ad verecundiam pertinent. Confideremus haec seorsim: atque ita dum tota nostra Ratiocinatio geminis ab Apostolo structis basibus nititur, nemo jure dicat, eam acri esse inaedificatam.

I.

III. Et primò quidem complures vestiendo conditionis suae, in qua à Deo positi sunt, limites excedunt. Vestes praeter naturalem quodammodo finem suum, qui est, tegere nuditatem, & à temporis defendere injuriis, alium etiam finem politicum habent; qui est, gradus hominum inter se distinguere, quorum alii aliis magis sunt spectabiles. *Exterior cultus indicium est, quoddam est conditionis humanae.* Hinc Theodoricus Rex apud Cassiodorum tantis encomiis Purpuram suam extulit, quia, inquit, praestat humano generi, ut de Principe non possit errari. Id quod jam antehac etiam moribus R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. III.

Romanae Reipublicae receptum erat, quae constituerat, ut varii dignationum gradus vario etiam vestimentorum genere discernerentur. *Placuit, Ann. Romanis veste dignitates discernere.* Hac Marcell. autem nostra aetate quis hominum gradus ex veste discreverit? Pronissimum erit, si non alio, quam vestium, quis uti veli iudicio, revereri ut Principem, qui vix inter Equites locum habeat: & colere ut Illustrum, qui vix Mercatoribus accenseri mereatur. Quin imò, ne rustici quidem tatis habent eo spectari habitu, qui vel civis gradu est splendidior. *Vetat Lex, si quis ornamenta Civitatis rus transferri.* C. de At lex ista si in fabricis, certe non in, *adif.* vestimentis acceptatur. *Quidquid enim vestium in urbibus gestatur, eo mox etiam rura se vestiunt, & ex adibus ad casae ac tuguria migrat.* Quid autem laudis illud meretur? Vestem gerere gradui, in quo quis est, non respondentem, si S. Thomae credimus, est velut vestem mendacium circumferre. An autem eò quemquam fastus adducere poterit, ut quocumque pedem ponit, semper spectantibus mentiat, esse nimirum se Illustrum, esse tali in Republica Magistratu insignem, quoniam talis sit, & quin in mentem dein veniat, de tali se mendacio Sacerdoti accusare? Aut necesse est lege hanc decernere, vestes portò diversae conditionis signum non esse, quod melior Politica non sine; aut fateri oportet, fas non esse, vestibus uti ad tam aliena à vero significanda.

IV. Quid deinde juvat in Baptismo renunciasse Mundo & omnibus pompis e-

ius? Si multi solenni se sponsione Deo obligassent ad has pompas sectandas, an majore industriâ & diligentia iis inhiare possent? quod maximè de feminis verum est (quarum ego hac in re abulum hodie præcipuè dammare constitui, tanquam magis publico detrimentosum) maximè, inquam, de feminis verum est, quæ ferè singula ad nihil tantâ incumbunt curâ, quam ut singula corporis sui membra, quam possunt elegantissimè vestiant. Quot horas festorum Deo ac Beatis Calitibus dierum se vestiendis, comendis, exornandis istæ consumunt? Si tam multas conscientie latebris discutiendis, dum ad sacrum Tribunal accedere cogitant, darent, quanto id ipsarum commodò fieret? Clemens Alexandrinus asserit, feminis olim Christianis vitio datum, si speculum domi habere ausæ essent. Nunc speculum domi habet, quæ panem non habet, & grandis instar piaculi foret, si puella unquam aliqua in templum se conferret antè, quam diu consultore speculo deliberasset, satiusne bella, satiusne ornata, & quantum veller, viris placitura videatur. Neque hoc ullam angit, tanquam minus ad Christianæ virtutis normam exactum: promptæ enim sunt excusationes.

V. Facimus hoc, una voce istæ affirmant, ne aliis, quibus aut pares, aut superiores sumus, inferiores videamur. Quæ autem maritos habent, communi hæc se purgandi ratione non contentæ, aliam sibi propriam adjungunt; & ajunt; se Maritorum id gratiâ facere, quibus placere velle jure uti-

que nullo prohibeatur. O colores pulcherrimos, sed picos in aère! Ad primam igitur excusationem quod pertinet: ferri sanè posset, si aliud illæ non spectarent, quam ne aliis inferiores reputarentur. Reapse id propellunt ipsis est, ut videantur esse, quod non sunt: dum id unice agunt, ut locum, qualibet & æqualem superet. Græcorum feminas ajunt hæc nostra ætate ita in isto genere delirare, ut aliquæ septies unius diei intervallo vestes mutant. Non finat Deus, ut ejusmodi insanis nostris etiam in provinciis invalescat. Malè metuo, ne si qua cum Græcis istis insaniret, alia complures ipsam hoc prætextu, nequid æqualebus concedant, quocunque demum sumptu imitari, imò & superare corderent. Quin non dolescent forsitan, quæ famere, quam non superbiere, aut cuiquam alteri vestium splendore & numero concedere malent; bombycibus non ab similes, quibus familiaris est, ut sericeum sibi quasi toracem texant, esse oblitisci. Abs re proinde est, luxum & vanitatem negare, ubi abesse hæc non posse manifestum est. *Nemo vestimenta pretiosiora, scilicet excedentia proprium statum, nisi ad inanem gloriam querit.* Tellis etiam monium est viri omni exceptione majoris. At Puella nostræ, multo utique Doctore isto sapientiores, nullam suis in vestibus superbia tinea inveniunt: integerrima ubique modestia est. Verùm, ô bona! nolle videri inferiorem æqualibus, humanum est: at nolle videri inferiorem majoribus, putida omnino superbia est.

P. SEGNER
Homo Christianus

VI. Illas porrò, quæ maritis placendi studio se ornare & comere videri volunt, S. Joannes Chryostomus in una Homiliarum suarum, maxime ad mores formandos directâ, festivè irridet & explodit. Itane, ajebat ille, ut placeas marito? quem tam exquisitâ vestium elegantia & pompâ plerumque irritas? quotusquisque enim virorum est, cui molestum non sit, eo hodie impendio solam vestire conjugem, quanto olim ne toti quidem familiarum vestienda opus fuisset? cui durum non sit, comparare, contraddere, emungere, unde, unde conquiritere pecuniam? & tamen nisi id fecerit, perpetua jurgia, perpetuum domi bellum est. Addit fabiando idem S. Doctor. Quis credat, comere se, ut Maritis placeant, quæ vix domum reversæ, ubi maximam temporis partem maritorum in oculis agunt, mundum mox & ornatum omnem ponunt, humili atque obsoleto vestitu contentæ: resumpturæ elegantem & preciosum, cum iterum in publicum fuerit prodeundum? Quis hinc non videat, eas non tam hoc, quod preetextunt, quam vanitatis superbia; & ridiculo studio ad se operosè ornandas impelli?

VII. Non multis abhinc annis Roma vidit sceminam, viro quidem junctam, sed vestium luxui inanique pompæ usque eò deditam, ut diebus omnino singulis sex ipsas horas daret aptandis corpori vestibus, sibi mundandæ, discriminandis crinibus, fucando vultui, hanc suam dementiam solito illo palliolo, placendi

marito, obtegens. Sed quæ maxima quæque alia, hoc etiam mendacium mors detexit. Desit vivere maritus; & cum illo prætensa se commendi fucandique causâ. Quid autem vidua? Hæc cum gentis more, nisi lugubri atrâque in veste in publico comparere non posset, hanc se vestienda rationem tenuit: domi cum esset, omni, quo antea vivente marito, mundo muliebri superbiebat, ornata, compta, fucata, sicque ut Sponsa, non ut vidua, nullo non tempore ad se invidentes admittet. Ubi autem domo prodire res poscebat, tum enim verò magnâ suâ molestiâ luguberrimo amictu utebatur, ut facile nasutiores adverterent, magis dolere sceminæ, vestium in publico pompâ, quam marito carere debere. Post aliquam temporis intercapedinem morbus infelicem lecto affigit. Caput, vanitatum illarum sedes præcipua, ita intumescit, ut grandiosem pilam lusoriam æquet; fœdatur cutis, horrescunt crines, maxillæ, tam antè nitentes, nigrescunt; crescunt oculi, ut suis è cavitatibus emicare velle videantur. Lingua autem, quam non puduerat ferentem, animi fastum tot mendaciis involvere, tam fœdè, tamque prodigiosè extra os protenditur, ut cum misera retrahere illam intra dentium septa non posset, vel invita illam admordere cogere. His in angustiis & arumnis vita illam defecit; felicem, si corporis cruciatus tam insoliti spiritum extremo illo tempore modestius de se sapere docuerunt, & contractas labe eluerunt! Eant jam vanissimæ mulierculæ,

culæ, jactent se, fetidum suum corpus non alio fine ornare, quàm ut conjugalis erga eas amor altiores in Maritorum animis radice sagat. Ego quidem sentio, quòd multæ ne ipsæ quidem id sibi affirmantibus credant; tam suus illas animus convincit, non aliam ejus luxûs causam esse, quàm inanissimæ gloriolæ cupiditatem. Tam rarum est, sceminam invenire, quæ mundi sui pompam libentius in marito solius oculis omnem explicet, quàm cum multis in eam spectator oculos intendit; quàm rarum est invenire pavonem, qui pennarum suarum splendidissimam pompam superbius in stabulo, quàm in magna spectantium & laudantium hominum coronâ malit ostentare. *Quid pro sola inani gloria vestimentum pretiosius queritur, res ipsa testatur, si Gregorio*

Hom. Magno credimus, quia nemo vult ibi pretiosis vestibus indui, ubi ab aliis non possit videri.

VIII. Non desunt Mariti, scio, tam effeminati, tam molles, ut rectius colam ipsi sulumque tractarent, quàm familia regundæ præficiantur: non ipsi, quis modus tenendus in vestibus, suo præscribunt judicio, sed mulierosi totum ejus rei arbitrium uxori relinquunt & filiabus: ne scilicet, quod ajunt, domestica aliquid concordia patiatur, quam uxor & filia perpetuis querelis ac jurgis turbarent, si modum in vestibus ponere maritus cogitaret. O hebetudinem, & imbecillitatem mentis inconsultâ! Quæ alia discordiarum & jurgiorum causa & fons certior, quàm superbia illa

animi intolerabilis, quam vestium pompa ac luxus fovet semper ac utriunt? Equum ferocientem, & qui frenum pati nolit, damnare, frenisque ductui aduofacere, non est difficile. L. I. jubas illi suas forfice relecare Philo- sophus jubet. Quantum ex simili romano medio, si vehementer non fallor, ex- taret emolumenti non una in familia, quânto plus domi pacis esset, & ejus, quâ familia stant, obedientia? Cur, filia illa matri tam petulantè obtemperat & quiritatur? cur claudit imperia? cur parentes despiciunt? cur suorum ingratis ad fenestras, aut etiam ad ædium fores forisatus dicitur ad stare semper desiderat? Vestis illa, quâ induitur, elegantior, ligamina illa ferica artificiosis nexibus iuncta, illi cinciunt, illa insita & limbo pretiosiores, fucens ille ad id superbatum pelliciunt; tollat Paterfamilias negas has, exuat his filiam ornamentis, vestiat illam abjectius, & videbit, indomitam hanc belluam ponere altos spiritus, & ad natum ducentium, quâ volunt, sequi. Idemque uxoris factitandum. Tantumne vestium, tantum auri & argenti exigit conditio, in qua sunt, ne infra illam descendere videantur? quin imò, non aliâ causâ tantis impensis opus est, quàm quia nulla suâ sorte contenta est, sed insana ambitione acta illam fastidit, & erubescit.

IX. Expediamus nos hinc, & demus, non semper hunc vestium luxum ultra suam cujusque conditionem ac gradum esse: an autem ille opes non superat, quæ gradui & condi-

P. SEGNER
Homo Christiane

tionem non semper respondent? Et hic est alter à sobrietatis medio exeundi modus. Quidquid novæ vel elegantæ, vel ineptiarum scemina una monstrat in publico, id mox alia imitari, nihilque illi volunt concedere, quoquo demum id modo assequantur. Solomonis atas tantis abundabat opibus, ut Solyimis tanta esset argenti, quanta alibi est lapidum copia: ita nos Regum historia docet. Et tamen, quis credat? Rex iste, postquam infano sceminarum amori indulgere cepit, ad eas redactus incitas & egestatem, ut cum omnia alia in alendos, ornandos sceminarum greges, earumque explenda vota ac desideria expendisset, gravissimis & insolitis veftigalium ac tributorum oneribus subiectis populis molestus esse coactus fuerit. Quid igitur privatis in familiis non fiet, si stolidus Maritus impetratis muliebris vanitatis vota ac desideria velit explere? *Nullus muliebri concupiscentiæ thesaurus sufficiens est,* ajebat S. Basilus, *non si è fluminibus fluat.* Quàm multas igitur familias opibus exhauriri necesse est? Majores passus molliuntur, quàm crurum brevitatis sinat: alis sunt tonsis & brevibus: aquilas tamen, volando in æra, æquare contendunt; & vel obnitente Numinis Providentiâ eam agere in Mundi theatro personam, quam agere à DEO sunt prohibita. Et miremur, si infelices, pro eo, quod altius evolent, deorsum ruant? Pellis extima color index est sanguinis per venas meantis. Si in vestium modo eadem observaretur ratio, non tot

familie esurirent. Nimirum, quod foris splendore, ac pompâ plenum apparet, nimium quantum discrepat ab intimo illo opum ac divitiarum succo, ad cuius mensuram ac naturam vestium ille apparatus aptari, temperarique deberet. Mirum proinde non est, si parùm diuturnus sit ille splendor. *Domus, quæ nimis locuples est, annullabitur superbiâ: quæ sunt Spiritus S. verba.* Qui autem domus firmas evertit fastus, illis quid faciet, quæ ruinam jam antè minuantur?

X. Sed est, cum videmus tanto splendore, tanto apparatu pompæque vestium familias opibus non deficere: quid causa esse existimemus? Vestes nimirum illæ, illa ornamenta, monilia, mundusque omnis emittit, sed pretium nunquam enumeratur. Contigit aliquando Fr. Matthæum de Basso, illustre Cappucinorum familiæ decus, sacrique illius Coetûs propagatorem eximium, inter eundem per Urbem in Legum peritum aliquem incidere, qui pro eo, quod vestiret nudos, exuebat vestitos. Accedit ad hunc propius Matthæus, & velut aliud agens vestem viri utrâque manu complexus, comprimit: cum ecce vivus è toga sanguis stillat, illius symbolum, quem Pauperum è venis quotidie Doctor ille malè doctus emulgebat. Vereor, ne si vir iste sanctus non unâ tantum aliâ in urbe id facere tentasset vestibus sceminarum, in quas incidisset, haud pauld plus cruoris ex iis fuisset expressurus, ipsûmque adeo solum sanguine aspersurus. *In aliis suis*

invenitur est sanguis animarum pauperum: verba sunt Vatis Jeremiae ad urbem Solymarum; illas fortassis vestes superbas indicantis, quae divitum fastui alarum loco serviunt, & toties sanguinem stillant ob labores artificum nulla mercede compensatos. Non servis, non ancillis sua penduntur salaria, Ecclesiis non pia legata; non census annui, non alio nomine debita pecuniae numerantur; nec quidquam pro mercibus ex variis officinis lumptis redditur: quid ita? Non possunt hac reddi; heri enim pro gradus sui conditione vestiri debet: qui habet, quod exigat, soletur se interim patientiam: & qui expectando moritur, moriatur, & expectet, donec non moriatur.

XI. Sed hoc delictorum genere in urbibus magis, quam villis & pagis peccatur: dicamus, quae etiam ad hos spectent. An si rusticarum quoque sic comprimerentur vestes, nihil alienae rei exprimeretur? nunquamne rusticorum filii, ut amassis suis ligamina ferica, calceolos concinniores, & quae sunt alia rustici mundi ornamenta, coemant, partem messis ex agro sublegunt? Nunquamne Matresfamilias rusticae, ut filias suas Mundo honorabiles reddant (ut quidem ipsae loquuntur, at si apertius loqui placeret, ut eas vanitatis in schola superfluo luxu vestium erudiant) ut in choris plurimum ad se oculos alliciant, presententur a pluribus, spectentur in templis curiosius, in conventiculis amplius honorentur, & ut rem paucis, ut procos habeant procaciores, qui ad

turpia petrahaant:) nunquamne, inquam, suppellectilium partem distrahunt non absque familiae detrimento? An non saltem ipsae, Decimatoribus ex toto, partem videlicet; decimantur decimae? Atque hoc est major opibus conari; unde si vestis illa, quae pretiosior est, aut splendidior, quam gradus conditioni conveniat, vestis est, Sanctorum lingua, hominis mendacis; quae major est opibus, non solum mendacis, sed impii vestis erit, ut qui alienis impensis superbit & se ostentare velit.

II.

XII. Necdum finis malorum, quae muliebrium vestimentorum pompam, & vanum luxum comitantur. Non enim solum non sobrie aliquae se ornant, ornantes se cum sobrietate, dum se pretiosius vel elegantius vestiunt, quam earum aut gradus, aut opes sinant; sed ne verecundiam quidem, & pudore salvo; dum limites Christianae modestiae ac honestatis nimium quantum transiliunt. Clemens Alexandrinus magnis laudibus Lacedaemonios laudat, quod lata inter eos lege, non aliis, quam quae pudorem vulgaverant, foeminis vestium splendorem ac pompam permiserint. Et hoc quidem mea opinioe duplici ex lineis primus erat, ut hac ratione omnis penitus aestimatio luxus vestium vilesceret, qui tantorum in foeminis malorum origo est; haud aliter ac Wittenbergae in Germania, ut certum quoddam calceorum genus, quo nonnulli recitans uti coeperant, vile aliis atque exolum

P. SEGNER

Homo Christianus

redderetur, iustus est carnifex ejusmodi: calceos indutus in foro inambularet: id quod tantum valuit, ut neminem deinceps ejusmodi calceis uti non puderet. Alter Lacedæmonum legi propositus finis fuit, ut omnes discederent, breve iter esse à vestiendi genere minus decore ac honesto, ad vitam impuram & inhonestam. *Es* nunquam facilius rubiginem contrahit, quam cum poliendi causâ maximè deficiatur. Faxit Deus, ne ingens illa diligentia in ornando ac comendo corpore, quam adhibent, quæ non verentur humeris, brachiis, pectore seminudis aliorum se oculis offerre, præparatio sit proxima ad rubiginem culpæ, saltem arcane! *Nullarum ferè præsentior est culus, quam quarum pudor visus est:* sapienter pronuntiavit S. Cyprianus; indicans, vel solam vestium pompam ac vanitatem rei non bonæ medicum esse: quantum magis id fenerit de propudioso hoc se nudandi more?

XIII. Sed fuerit istud timoris nimium: terre de nulla earum, quæ me audiunt, affirmare ausim, simili illam culpæ affinem esse; imò ne suspicari quidem libet: contemplerur tantum hanc se vestiendi, vel potius non se vestiendi rationem, ut aspicientibus noxiam. Duo sunt, quæ inducere feminam possunt, ut se comat, quod Tertullianus observat; vel ut videatur, vel ut concupiscatur. *Vestium cultus aut ambitionem sapit, aut prostitutionem.* Aliquæ se exornant, ut ad Solem columbæ, ut simplicem sui pompam ac spectaculum faciant: aliæ se comunt ut sex-

pens, qui quò colorum varietate ac pulchritudine est formiosior, hoc veneno turget ad necem inferendam efficaciore. Si de hoc altero personarum genere loquamur, extra controversiam est, gravis illas culpa reas esse. Omnis enim vestium splendor, multoque magis, quam dixi propudiosa brachiorum & pectoris nuditas eligitur ut decipula, quæ animæ in fraudem inducantur. Rectè ejusmodi mulierculam cum S. Ephrem dixeris, *Naufragium super terram.* *Me. L. ad ritò illam formident & Boni, & Mali, impr. Mulier.* Boni quidem; quia sicut cum pestilenti halitu infectus est aer, quò aptius perfectiusque temperata sunt corpora, hoc facilius non raro luem imbunt; ita publica ejusmodi offensa plus subinde nocent, faciliusque pestem illis afflant, qui innocentiores eò usque ac puriores vixerant. Mali autem, quia ne ipsa quidem assuetudo efficere in iis potest, ut nullo sensu afficiantur, cum ejusmodi se obrudiri occasio, quæ semper potens est ad nocendum. Frigida venena, quale Cicutæ est, assuetis reddi tandem possunt innoxia: sed non ita se res habet in venenis calidis, quale est Napelli, Crediderim igitur, ne assuetudine quidem illa ita hebetari posse vim veneni, quod oculis hauritur, dum male tectæ istæ feminæ aspiciuntur, ut sit innoxium, eò quod sit perquam calidum. Quàm ergo chara acceptaque stygi est istarum quælibet, cum illa, ut hamo tam multos piscetur, tantumque numerum acquirat animarum pessimè seductarum? *Super hos la-*

laci-

Habac. *labitur, & exultabit, & propterea immo-*
1. 16. labit sagena sua, & sacrificabit reti suo,
quia in ipsis incrassata est pars ejus, & ci-
bus ejus electus. Illustri vir genere,

Engelgr. ceteras inter picturas domi suae lascivam, & ad turpia pellicientem suspen-

4. Quadr. derat. Ad hanc insigni sanctimoniam

§. 1. homo vidit sapiens per diem accedere Orti malum genium, eamque profundam corporis inclinatione adoratam incenso thure venerari, & quidem ritu, quam poterat solennissimo. Causa tam insoliti cultus erant lucra ingentia, & quotidiana, quae Orcus ex obsecano illo spectaculo capiebat. Nec est, cur existimem, plus debere infernum imagini turpi mortuae, quam vivae spirantique, qualis est mulier ad omnem lasciviam compta, quae oculorum obtutu, nutibus, colore, vestibus, tota se, nil cupit vehementius, quam ut publicam se intuituum stragem e-

Basil. in
e. 3. Ista. dat, Basilisco non absimilis, qui serpentes inter ceteros fastu & formam eminentes, ideo tantum vult aspici, ut noceat. Bellissime igitur in ejusmodi mulierculam quadrant paulo ante allata. Prophetam Habacuc verba. Afirmat, is Orcum ob tot praedas gestire & tripudiare; *super hoc latabitur & exultabit, & tanti aestimare retia, quibus illas cepit, ut illa tantum non adoret: propterea immolabis sagena sua & sacrificabit reti suo;* his enim denique crescit indies numerus Inferni scepro & imperio subjectorum, augeturque cibus ille electus, qui tam suaviter insatiabili ejus palato sapit. Sed va! va! retibus istis! Postquam enim praedarum satis ceperint, & ipsa tandem

in praedam cedent Sathana: Atque adeo omnis illa tanto studio apparata pompa non est nisi pompa funebri, qua pretioso & fulgenti sub tegmine mortua & putrida anima effertur ad infernum rogium comburenda, sed in cineres redigenda nunquam. *Paganus 2. 3. 4. trahitis iniquitatem in funiculis veritatis, & quasi vinculum planctus peccatorum? Va vobis, clamat facer Vates, qui velut in triumpho circumducitis iniquitatem, cum mundum vestrum omnem, omnia, quibus ornata estis, vestium decora in totidem muneris hila ac laqueos, ut peccata alia semper & alia attrahatis pravorum illorum explorum, & illicitorum operum, quae quocumque transitis, post vos relinquitis. Siqua unquam foemina huc pervenit, mentemque induit tam pervertitam, ut gloriam suam in eo collocet, si complures animas in peccata pertrahat, perditam se non immerito reputabit, adeo arduum est, ipsam corrigi, ut S. Bernardinus affirmabat. *Si consideris simul peccatum in pila, non auferetur ab eo pulvis 22. ejus.* Unde si vel ipse Christus Servator descenderet, ad objurgandas has miseras, multum dubito, an quidquam esset profecturus: adeo lascivo illi corporis cultui affixas ipsas deprehenderet, sic ut ne Magdalena quidem, etiam septem obsessa spiritibus malignis, qui in Orci illam obsequiis retinebant, tenacius suis vanitatibus adhaerent.*

XIV. Etsi juvat credere, paucas admodum ex hoc tam generatim devoto famineo sexu inveniri, quae sine tam perverso se comant, ut sua spectata seducant: credam potius illarum ele-

P. SEGNER
 Homo Christianus

gantiam non esse Serpentis seducens, sed Columbæ seductæ: elegantia inquam, & ornatus eo sine assumptus, ut plures, quaquâ incedunt, spectatores, admiratores & plausores habeant. *Vestium cultus aut ambitionem sapit, aut prostitutionem.* Unde quod culpa genus, quæ hoc ornandi comendique studio ad inverecundiam usque excedunt, quod, inquam, culpa genus contrahant, & cui se damnationi obnoxias reddant, non est meum definire ac statuerè, atque ad eò volens superledeo. Permittam, ut ille, qui edixit se ipsum visitaturum omne peregrinum magis quàm Christianum vestimento- rum genus, *Visitabo super omnes in auitos veste peregrina*; etiam hodiernos se, vestiendi modos ad examen vocet ille in Tribunali, quod, ut loquitur Tertullianus, omnes iudicat non secundum consuetudinem, sed secundum veritatem. *Veritatem se, non consuetudinem nominavit.* Ad me quod spectat, ego consuetudinem illarum eo solùm spiritu reprehendam; quò illam reprehenderunt & castigarunt præter præteritum Tertullianum celeberrimi quique Ecclesiæ Doctores, SS. Gregorius, Ambrosius, Joannes Chrysostomus, Cyrillus, Bernardinus Senensis, qui vestium luxum, illo, quem hodie femininarum superbia tam fecit vulgarem, ad in hac membrorum nuditate, multò minorem, minùsque cum verecundia ac honestate pugnantem, dignum tantum censuerunt acerrimis suis & ardentissimis in vectivis. Tantorū igitur Doctorum è sensis ac doctrina duas citra nullum errandi periculum videor mihi

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. III.

posse colligere veritates. Una ad stragem pertinet animarum, cuius propudiosa ejusmodi nuditas causa est; altera ad penas, quæ jure merito timeri possint ab hac non abstinentibus.

XV. Et stragem quidem prorsus cenleo esse maximam; sic enim disfero. Si improvidus papilio contentus aspexisse lumen, porro ageret nihil; parùm utique mali esset in eo ipsi monstrando: sed quia ille, velut amore lucis hujus amens, in medias volare flammæ non timet, perinde est, lumen illi ostendere, ac occidere. Cupiditates mortalium nimium quantum effrenes sunt, AA. Dilectissimi, nimium quantum improvidæ sunt ac temerariæ: & ideo cordi non sufficit, ut soli oculi rem objectam contemplantur, ipsum mox desiderando sequitur, etiam ad perniciem usque. *Si secutum est oculos meos cor meum.* Quomodo igitur ulla studiosa vanitatis fœmina esse potest, quæ non videat periculum, in quod illa plurimos conjicit, & quas ipsis struit re ipsa insidias, etsi videri duntaxat velit, & suam ostentare vanitatem? Affirmat S. Basilus, id posse fœminas in viros, quod potest magnes in ferrum: nos addere possumus, ita rem se habere, eo tamen discrimine: quòd duplo plus virtutis exerat magnes, cum est vestitus; fœmina è diverso, cum est nuda. Atque idcirco quanta singularum cura esse deberet, ut minus traherent, magis se tegere, & undique quidem? Idem multis est, has videre, & capi, attrahere favillas, & erumpere in flammæ. *Propter speciem Eccl. 9. mulieris multi perierunt, & ex hoc concupi-*

R k k

cupi-

cupiscentia quasi ignis exardefcit. Quantus ergo ignis, quantum incendium non exardescet, si illa accedant illecebra, illa tam non verecunda illicia, quibus utuntur, perinde ac si hominum corda non facis aliunde ad ignem concipiendum apta essent? Dixi apta ad concipiendum ignem; si enim cor humanum, paleam, stramen, aut stupam dixerò, multum quidem dicam, totum tamen non dicam. Nam palea, stramen, stupa in flammam quidem abeunt, cum igni admoventur propius; sed cum ignem vident tantum, non exardescunt: cupiditati autem humani cordis vidisse sufficit, ut ardeat. Hinc citra injuriam pronuntiare possumus, quòd, sicut olim in deserto solæ ferè mulieres materiam suis ornamentis sufficientem præbuere Idolo illi pudendo aurei vituli confando: ita hodie mundo illo suo superfluo & redundante, gemmis, cimeliis, multoq; plus nuditate prorsus indecora, materiam suppeditent formando sensuum Idolo à tam multis adorato.

XVI. Demus, plerasque illarum id non agere, ut materiam idololatriæ tam detestandæ ministrant: istud autem quid juvat, si interim eam re ipsa præbent, pari animarum exitio, quæ omni ex parte tam multa cadunt & pereunt, quàm multa perirent, si hoc ipsum perverissimâ mente ipsa cuperent? Specula etiam ex glacie confecta, si & polita rectè, & eam in figuram aptè sine conformata, ut unitos Solis radios excipiant, ignem accendunt. Quid refert igitur, sceminam ne scia-

tillulâ quidem amoris impuri calere? Si tota ex glacie concreta esset, illa tamen tantâ sui parte exposita spectantium oculis brachia, illi humeri, illi sinus speculum formant causticum tantæ ad flammam animandas virtutis, ut eas omni suâ innocentia impedire & reprimere non possit, etiam in ipsam fortuitò aspicientibus.

XVII. Magnus quidam Dei servus in ecstasi raptus, incredibili animi solatio vidit portam ingentem in Cælo, lo apertam, & semitam lucidam, per quam plurimi eò tendebant. Sed ad breve admodum id solatium ac gaudium fuit: duo enim Dracones immensi feritate apparuere, qui reti prægrandi per totam semitam latitudinem expanso non solum iter ad cælum intercludebant, sed prædas etiam eâ viuentium intercipientes plurimas. Delapsus mox ex alto caelestis Genius, quid id sibi spectrum velle, explicuit. Primus ille, aiebat, Draco Luxuria est; alter verò Superbia: rete autem mundus muliebris est, vanus ille & turpi luxu lascivians, qui tantorum in Mundo malorum causa est, ut mortaliolum plurimis & via ad Cælum intercludatur, & porta illa, Christi Servatoris meritis ac Sanguine omnibus aperta, claudatur. His dictis videtur Genius desit. Edicite nunc, an lascivius sceminarum ornatus, quamlibet non pravo animo adhibitus, parum damni inferat?

XVIII. Atque utinam ita male vestita quàm rarissimè domo prodirent! Sed longè illa ab hac publici fugâ ab-

P. SEGNER
Homo Christianus

sunt, nullam non festam lucem, etiam nullâ lege imperatam, ornare an dehonestare ipsæ volunt: ita nudimanæ, ita nudicolles (liceat in re nova novis uti vocibus) omnibus transeuntibus ad ædium fores spectabiles ad stare volunt: quin vel domus angustias, vel cæli amœnitatem caufatæ, mediis in plateis domesticis suis laboribus defungi volunt. Lex non præter sinit, ut publicis in plateis, etiam si cærenis adstricta fera aliquis teneatur, si transeuntibus nocere possit. At femina exleges sunt: & quamlibet ita publicis in plateis stantes laborantesque non parùm nocere possint, qui tamen eas inde avocare curet, est nemo; & si domi manere jubentur, dolent, & inquietæ teneri vix possunt; perinde ac si earum libertas saluti & incolumitati publicæ sit præhabenda.

XIX. Alterum, quod ita malè, & non ad verecundiæ leges connectæ merito timere malum possunt, est, ne Deus eas puniat, vel gratias non debitas subtrahendo, vel insigni aliquo ad aliarum exemplum in eas supplicio animadvertendo. Serpens mali Dæmonis ad Evam pervertendam instrumentum duntaxat, velut inanime, fuit; non pravum ille sibi finem præstituit, non labia diduxit, non linguam movit, verbo, nihil suâ sponte & quasi arbitrio egit, nihil contulit ad malum, quod ejus locutione effectum est; & tamen illi maledixit Deus, ut nemo nescit, damnavitque ad humi, lumbrici instar, per lutum & sordes reptandum. Et

nullam ejusmodi maledictionem, nullam pœnam illa metuat, quæ sciens volensque humeros, & sinum nudat, se spectantium oculis obiicit, illa arma acuit, quibus tantam Dæmon nefarius stragem edit, dum frigidè se purgat; cladem ejusmodi præter mentem suam esse? Non possum induci, ut credam, inquit Tertullianus, nullâ pœnâ multandam illam fœminam, quæ quoquomodo causa sit ruinæ animæ alterius, dum vanitati duntaxat alicui tenaciùs adhærescit. *Nescio, verba illius sunt, an impune abeat, quæ alicui fuit causâ perditionis.* Quia imò videtur Deus non obscure manifestasse, quod impune talem stragem latura non sit, dum illam in Exodo legem promulgavit ut quisquis cisternam suo in agro foderet, os ejus tegeret. Quod si facere neglexisset, & bestia aliqua, ibi pascens, temerè in eam incidisset, pretium ejus redhibere teneretur. *Reddet Dominus cisternæ pretium jumentorum.* Quamnam autem est cisterna ista, ait S. Bernardinus in eum locum, nisi mulier, quam eo nomine Sapiens in Proverbiis indigitavit? Hæc autem tunc aperta manere dicitur, quando non tantum plus justo compta est, sed brachiis etiam & pectore nudo. Vnde si eorum aliquis qui ut bruta sensuum suorum legem cæci sequuntur, cum oculos suos curiosis obrutibus pascit, non satis advertens, quid agat, præceptum in ejusmodi hiatum cadat, quæ os cisternæ non obrexit, ipsa luet damnium ac ruinam illius. Et sicut satis non erat, cisternæ illius dominum respondere:

Kkk a non

non hoc ego sine os cisternæ non clausi, ut ulla in eam bestia decidat: sed tantum illud non claudere, reum ipsum reddebat & obnoxium reddendo pro bestia delapsa pretio; ita prorsus vero simile est, in re nostra non habituram locum frigidam excusationem: *Ego mali nihil speo.* Ubi autem, o mulieres, ubi est amor ille Deo debitus, si pensis non habetis, Christum Servatorem vestrum facere iacturam Animarum, Sanguinis sui pretioso sanè lytro redemptarum, ne vos abrogetis morem perperam inchoatum, & non melius continuatum? Neque sit, quæ obijciat: si necesse esset cujusvis alterius præstare ruinam seu peccatum, etiam non intentum, pessimâ sanè conditione esset foemina, insigni à natura formâ prædita: hanc enim oporteret, domesticos semper inter parietes delitescere, ne cui visa pravi esset desiderii occasio. Non est eadem hujus, qua arte se comentium, conditio. Forma enim elegans à Deo solo data est foemina; quare si quis curiosius, quam par est, in eam oculos conjecerit ac defixerit, viderit sanè ipse: satis est formosam hoc ejus peccatum animo non cupere. Non ita se res habet, cum formæ gratia arte adjuvatur, & fucis, pigmentis, ac quoquo alio modo accersitur, maximè si illa tam propudiosa nuditas accesserit: hoc enim totum ipsius foeminæ opus est; ac proinde alia longè de ipso, quam de naturæ dotibus ipsi reddenda est ratio, si alteri exitii causa fuerit. Solem Ethnicis divinis honoribus coluere, nullâ utiq;

Solis ipsius culpâ. Si jam fingamus, Solem rationis usu præditum (ut non defuerunt, qui ita delirarent) visisse erigi sibi altaria, thurs adoleri, thymiam accendi, Sacrificia offerri; si tum ille studuisset apparere pulchrior, plûsque, quam à natura acceperat, splendoris accessivissimè, quis non eum divinitatis ambitæ condemnasset? Hoc modo se res nostræ habent. Non sum quidem tam stolidus, ut matris formam Solis splendoribus & pulchritudini comparem; lux earum candelæ lux est, & pulchritudo luce. Sed non hic tritabor: comparent, per me licet, misera aliqua mollicula suâ cum pulchritudine Solis, ut eorum amore insani. Poeta eas comparat, dico, si talem solem contigerit adorari à mente capto aliquo ob solam illam nativam formæ gratiam, quæ ex vultu relucet, tum ego tam præstanti cultûs divini ream non agam. At si sexcentis artificibus splendorem naturalem ac venustatem augere studuerit, enimverò hoc lumen, adoranti tam perniciosum, non invenio jam, quomodo defendam: condemnabo illud potius, ut Sacris paginis doceor; quæ nunquam foeminas ob naturalis formæ venustatem vituperant: arret tamen, quibus ea venustas aut augeatur, aut mendacio arcessitur, illam summè improbas invenio. Quod utique argumento non dubio esse nobis debet; multum esse inter venustatem congenitam, & arte ac studio accersitam, diversitatis. Satis sit illius meminisse, quod Palæstinis mulieribus Deus denuntiari per Prophe-

P. SEGNER
Homo Christianus

160. tam Isaiam voluit, ubi enumeratis
singillatim earum fasciis, armillis,
annulis, monilibus, pluribusque ejus
generis vanissimis ornamentis, quibus
se onerabant, tandem addidit; ven-
turum se ipsum, & suam manu illa avul-
surum ex earum corporibus, ut in fla-
gra mutet, acerbissimos cruciatus il-
litura. Et tamen mundus illi omnis
ac luxus non honestati, non verecun-
dia, sed sobrietati tantum & modestia
repugnabat.

XX. Si deinde mundum hunc, ac
luxum severè luent maritis junctæ, ob
ea, quæ aspectantibus præbent offen-
dicula; an impunè ferent puella illa
pessimè consultæ, quæ vestimentorum
lasciviam excusant, mariti quaerendi
prætextu? Perinde ac si æquum esset,
Deum plures viros amittere, ut ipsæ
unam inveniant. Prohibent Leges,
cujusvis privati comodo ædificia
publica evertere. Et extra omnem
noxam sint, quæ privata tantum vo-
luptatis, aut commodi gratiâ non o-
mittunt æquare solo, & evertere præ-
vis operibus publicam pietatem ac
pudicitie studium; quæque Anima-
rum strage & ruinâ altiùs assurgere
conantur? Quid est, hæc arte mari-
tum quaerere? Est omnibus alicujus
fluminis piscibus escam venenatam
obijcere, ut unus tandem capiatur:
ad quam capturam unus profectò in-
nocens hamus suffecisset. Illa autem
piscationis savities permisa non est,
cum clades, quæ fit in aquis, pluri-
mum excedat prædam, quæ quaritur.
Liccat igitur Matrimonium, etiam
honoratum valde, ambire ac procu-

rare: quam autem laudem merebitur,
procurare istud artibus & studiis,
communi Animarum bono tam per-
nitiosus? Tam chara, tam pretiosa
singula omnino Anima Servatori no-
stro sunt, ut ego equidem quantali-
bet mea lacra & emolumenta, quoli-
bet vel minimo alicujus Anima da-
mno empta nollem, etsi ea commoda
cæteroque fas esset obtinere, Glo-
riabatur olim Pericles; neminem
unum suam unquam causam mortuum
luxisse. Beatas sanè illas feminas,
quæ cum hinc migrandum erit, glo-
riari & ipsæ poterunt, nullam un-
quam animam, occasione ex vestibus
aut ornatu suo sumptâ, coactam
fuisse lugubri se habitu induere, &
lacrymis admissorum veniam à Deo
petere: quam felicitatem certò con-
sequenter, si Apostoli secute con-
siliium ornent se, sed cum *verecundia*
& *sobrietate*. In quæ verba ita egregiè
commentatur S. Thomas in Summa.
Moderatus, inquit, *ornatus non prohi-*
betur mulieribus, sed superfluous, &
inverecundus, & impudicus. Et
ego dum plus à vobis non peto, ne
tantum quidem impetrabo? Nulla
igitur, nulla queratur, si cum abun-
dum hinc erit, plorare magis debeat
à Deo deferta, ob animas ab eo ab-
ductas, quam letari possit ac gau-
dere. Robertus Lizius author est, *apud*
fæminam, vestium luxu apprimè de-
ditam, sub extremum vitæ tempus jam
sacro se Viatico ad æternitatis iter
munire voluisse; cum ecce gemini
Cælo descenderunt Genij, quæ hu-
millimo gestu sacratissimam hostiam

Plut. in
Pericl.

2. 2. 9.
109. ar.
2. ad 1.

apud
Valer.
Venetum
l. 1. c. 12.
ex 6.

venerari, illam Sacerdotis è manibus rapuerit; & confestim iterum videri deserunt. Tantùm non suffocavit horror Sacerdotem. Verùm ubi in Templum reversus divini Panis particulam illam Aræ ab Angelis impositam vidit, recreatus ex terrore est, censuitque; justo Dei iudicio factum, ut momento illo ultimo & periculoso, sacratissimi Christi Corporis potenti auxilio careret, quæ tam non in summet corpus adorasset, & alienarum animarum salutem præposuisset. Et corpus tam sordidum tam vile tanto honore dignum sit? Non capio, fateor; audite igitur.

XXI. Ut cum sexu hoc agamus quam humanissimè, demus hodiernam vestiendi se formam luxus tantùm aliquid, & vanitatis, nihil habere inverecundix: demus, quæ se se adornant, eo id tantùm sine facere, ut aspectabiliore sint, non ut cuiquam ob sint; & hanc exultationem divino coram Tribunali admittendam ut justam, & rationi consonam: demus etiam, cunctos SS. Doctores, qui morem istum tam acerbè perstrinxerunt ac vituperarunt, excusare illum potius debuisse, ut innocentem; an datis his omnibus, decet feminam Christianam omnes suas cogitationes, affectus omnes; omnem diligentiam ac studium in id unum impendere, & in eo solam ac totam esse, quomodo putidum, & tam abominandis constat è sordibus corpus exornet? *Agar Ancilla Sara, unde venis, & quo vadis? Quid tandem*

est caro ista tam sollicitè à vobis curata, tam molliciter habitata, tam splendide compta? Dicamus sine ambagibus clarè. *Ancilla Sara*: Serva est. Serva est peccati, quo infecta est illo statim momento, quo vivere cepit & animari. Serva est mali Dæmonis, sub cuius iugo genuit antè, quam sacris undistingeretur: Serva denique est Animæ, quæ naturæ jure dominum in eam obtinet, eamque naturæ suæ excellentiâ longiore intervallo superat, quam Cælum à terris distet. Et hæc Ancilla tam abjecta, qui tandem æquitate, quo jure heram suam adigerit, ut ab ea plus quam heriliore habeatur, observetur?

XXII. *Agar Ancilla Sara, unde venis?* Pergamus porro. Unde tandem oriunda hæc serva est? quæ stirpe genita, quæ ex materia composita ac compacta? *Unde venis?* Retrò tantisper abeamus cogitationibus nostris, & vilissimam carnem hujus contempleremur originem, quæ est lutum; vilissimam substantiam, quæ est putredo; hisque perpenis pergant deliræ istæ mulierculæ non erubescere, si adeò depuduerunt, quod tot præiosissimas horas consumant in se omni arte poliendis & exornandis. Quid est perdere tempus, si hoc non est? Saccum stercoreum vestire panis auro intertextis.

XXIII. Addatur primæ huic questionem *unde venis?* & altera: *quo vadis?* Quærite ex hac tam sordidæ originis carne; in quid tandem fastus iste, ista superbia delinet: *Quo vadis?* An non omnis, quem facimus, passus ad

Gen. 16. ornet? *Agar Ancilla Sara, unde venis, & quo vadis? Quid tandem*

mor-

mortem tendit, ad quam imus, ut Rei ad supplicium? Quis autem Reus tam amens est, ut laver, pingat, comat crispet, ortet, quam bellissimè more hominè vestiat se priùs, quàm ad furcam pergat? An non est hoc divinæ Justitiæ velle illudere? Tam non revereri ejus sententiam, ut in materiam vanitatis & superbiæ pervertantur ipsæ pœnæ, sic ut misera illa se regendi necessitas, quâ vindicata olim noxa est, jam luxûs fiat argumentum?

XXIV. *Quò vadis?* Quid fiet hoc carnis frustro, tam delicatè habito, paucos post dies? Dabitur esca vermibus, putrescet, fœtebit, erit, verbo, tam deforme ac tetrum, ut ne amicorum quidem intimi, post unius diei mortuam, tolerare illud in oculis ac naribus possint. Sacer aliquis Judex, magnâ sanè virtute vir, non inveniebat, quam imponeret provolutæ ad suos pedes & pœnitenti fœminæ pœnam, quam illa sibi videretur ferre posse; tam erat mollis ac delicata. Tandem imperavit hanc: ut aliquot diebus, manè inter ablaendum manus ac brachia identidem ingeminaret: Hæc manus, ista brachia paucos post dies corrodentur à vermibus. Paruit illa jussis, & tanta fuit remedii non difficilis vis, ut paucos intra dies & animam mulier & mores mutaret.

XXV. Sed hoc non est maximè timendum. *Quò vadis?* An non videtis, post mortem, non procul distantem, passu uno transeundum ad Tribunal divinum, à quo ferenda de vobis sententia? Quid tum consilii, si Judex vestras non admitteret excusationes,

non probaret causas ac fines, de moribus ac consuetudine scire vellet nihil, rationem reposceret de Animabus omnibus, quarum pernitiem ad vos nihil pertinere arbitrabamini, propterea quòd eam non intenderetis? Quare audite consilium Legati cœlestis, quod dedit Agar. *Revertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manibus ejus.* Redite, ut agnoscatis Animam corporis dominam, & si istud ornandum vobis est, illam consulite; ad illam enim spectat leges statuere: *ornantes vos cum verecundia & sobrietate.* Ut tota exterioris hominis compositio ac habitus, in timi quoque ac debiti ordinis argumentum sit, quo Caro spiritui sit subiecta.

XXVI. Et quoniam ex iis, quæ à me allata sunt hæcenus, nondum potestis decernere; quæ tandem sit sobria illa ac simplex se vestiendi ratio, quam pro conditione vestra sequi tutò possitis, hoc agite: Conjicite oculos in singulas, quibus aliæ gradus vestri fœminæ utuntur; tum verò vobiscum deliberate: quamnam ex omnibus illis, momento, quo sistendæ eritis Judici Christo, velletis elegisse? & hanc jam nunc eligite. Optaretisne tum cinctissimos crispatos, fucos splendentes, pectora nudata, manicas dimidiatas, & centum alia vanitatis & superbiæ artificia, inventa ad rapiendos quidem mortalium, sed non Dei oculos? Et si hæc non eligeretis, illa ergo placeat se vestiendi ratio, quæ momento illo esset placitura. Tales nunc vos Deus videat, quales coram eo velletis comparere momento, ex quo non minus pendet, quàm æternitas,

DI-